

koju je uskladištio na svoje ime, dok tužitelj ne bi stajao prema njoj u nikakvom odnosu. Tužitelj je kao posjednik teretnice stajao trajno u neposrednom odnosu s robom, jer je na temelju teretnice i uz navedene uvjete u njoj mogao zahtijevati predaju tereta kadgod je to želio. On je prema tome mogao disponirati teretom, tj. spriječiti nastajanje troškova ležarine, i konačno prodaje putem javne dražbe, koji je događaj morao predvidjeti i bez posebne obavijesti od tuženikove strane. Ako ga je tuženik ipak o tome obavijestio, učinio je to preko dužnosti, pa odatle za tuženika nisu mogle nastati nikakve štetne posljedice. Trebalo je stoga žalbu odbiti, a pobijanu presudu u cijelosti potvrditi.

Z.R.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 4.VIII 1964.

Vijeće: dr Ernest Vajić, Gabro Badovinac, Antun Žgalin

Špediterski posao - Prijevoz kamionom - Na prijevoz kamionom primjenjuju se željezničke tarife - Ako među strankama iz špediterskog posla nije izričito ugovoreno po kojoj vozarinskoj stavci će špediter ugovoriti s vozarom vozarinu, on je dužan ugovoriti po običajnoj vozarinskoj stavci - Nije uobičajeno u kamionskom prijevozu ugovaranje po tarifnoj stavci koja se primjenjuje u željezničkom prijevozu za denčane pošiljke - Špediter je dužan ugovoriti s vozarom najjeftiniju vozarinsku stavku, ali kod toga mora uzeti u obzir i zavisne troškove koji bi se morali platiti ugovaranjem te stavke

Špediter je tuženik, a tužitelj je njegov komitent. Tužitelj je dao nalog tuženiku za otpremu robe kamionom. Špediter je s vozarom ugovorio vozarinu na bazi željezničkih tarifa po vozarinskoj stavci za vagonске pošiljke. Među strankama je nastao spor o tome da li je špediter pravilno postupio i da li ima pravo na vozarinu prema vozarinskoj stavci za denčanu robu, ili prema strankama za vagonске pošiljke.

Drugostepeni sud je u ovom sporu zauzeo slijedeće stajalište:

Ne može se smatrati dokazanom tužiteljeva tvrdnja da je među strankama bila ugovorena primjena željezničke tarife za denčane pošiljke. Tuženik je ovu tvrdnju porekao, a tužitelj za nju nije dao nikakve dokaze. Ova

tvrdnja može se utoliko manje smatrati tačnom što je tužitelj u svojoj reklamaciji upućenoj tuženiku pod br.1531 dana 15.VI 1961. naveo da mu je tuženik neosnovano obračunao prijevoz po denčanjoj tarifi jer to "nije uobičajeno". Kraj takve tvrdnje nemoguće je smatrati istinitim njegov kasniji suprotni navod u parnici, da je dogovorena primjena denčane tarife.

Iz izlaganja stranaka proizlazilo bi da su one ugovorile da će se roba prevesti kamionom uz primjenu željezničke tarife. Međutim, ukoliko se i ne bi moglo uzeti da je zaključen takav sporazum, treba uvažiti da se roba nalazila u Brezovici, u priličnoj udaljenosti od prve željezničke stanice, da je prema tome prijevoz kamionom odgovarao tužiteljevim interesima, i da se stoga mora uzeti da je tužitelj dajući nalog za otpremu robe imao, ili bar morao imati, u vidu prijevoz kamionom. Pogotovu je tuženik kao špediter ovaj nalog morao ili bar mogao tako shvatiti.

Ako je bila ugovorena primjena željezničke tarife, postavlja se pitanje kako je tuženik trebao ugovoriti prijevoz, tj. da li po denčanjoj tarifi, ili po tarifi koja vrijedi za vagnsku pošiljku. Ovo isto pitanje postavlja se, međutim, i onda ako nije ugovoreno da se primjenjuje željeznička tarifa, jer postoji običaj da se kamionski prijevoz /ako drugo nije ugovoreno/ vrši po željezničkoj tarifi koja vrijedi na relaciji na kojoj se ima prevesti roba.

Načelno je dužnost špediterova da robu preda na prijevoz tako da vozarina bude što manja, jer je on dužan kao komisionar raditi u interesu komitenta. S obzirom na količinu koje u svakoj pojedinoj pošiljci /oreko 3.000 kg/ prijevoz po tarifi za denčane pošiljke bio bi nešto jeftiniji nego prijevoz po 5-tonskoj tarifi /kao vagnske pošiljke/ iz čega bi, s obzirom na izloženo, proizlazilo da je tuženik kao špediter trebao ugovoriti s vozarom, i dosljedno tome zaračunati vozarinu po tarifi za denčane pošiljke. Ovakav zaključak bio bi, međutim, u konkretnom slučaju pogrešan.

Ako se uzmu u obzir sve okolnosti konkretnog slučaja i ugovor zaključen među strankama ocijeni po principima poštenja i savjesnosti /OU 3/, nužno se dolazi do zaključka da tužitelj neosnovano traži od tuženika da mu prijevoz obračuna po nižoj, tj. po denčanjoj tarifi, usprkos činjenici da je tuženik - nesporno - platio prijevoz vozaru po 5-tonskoj tarifi. Treba, naime, uvažiti da je ugovaranje prijevoza robe kamionom po denčanjoj tarifi općenito neuzuelno i da je praktički moguće samo na onim relacijama na kojima se odvija linijski kamionski promet. Na drugim relacijama autoprijevoznici praktički ne vrše prijevoz robe po denčanjoj tarifi. U konkretnom slučaju, budući da se radilo o prijevozu robe na relaciji gdje takav linijski

kamionski promet ne postoji, tužitelj, prema navedenom, objektivno nije mogao očekivati da će tuženik moći ugovoriti prijevoz kamionom po jeftinijoj - denčanoj - tarifi. Prema tome tumačenjem sporazuma stranaka odnosno naloga za otpremu robe u skladu s CU 3 dolazi se do zaključka da je tužitelj prećutno pristao da tuženik ugovori prijevoz po uzuelnoj tarifi, dakle 5-tonskoj tarifi. Iz ovoga ujedno slijedi da je tuženik imao pravo da pristane na plaćanje prijevoza po toj tarifi, i da time nije povrijedio svoje ugovorne obaveze kao špediter. Naprotiv, on je postupio u d u h u primljenog naloga za otpremu i marom urednog privrednika. Ovo potonje utoliko prije što je razlika u vozarini - i pod pretpostavkom da je izuzetno mogao s autoprijevoznikom ugovoriti primjenu tarife za denčane pošiljke - dosta mala, a slanje robe denčano ž e l j e z n i c o m bilo bi na očitu štetu tužiteljevu. Tuženik, naime, ispravno ukazuje na to da bi u tom slučaju nastali znatni troškovi /signiranje robe, prijevoz do željezničke stanice itd./ zbog čega bi prijevoz bio znatno skuplji.

E.V.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 11.XI 1964.

Vijeće: dr Dušan Arneri, Ivo Bešker, Nikola Vučković

Klauzule formularnog ugovora - Naknadno, pisaćim strojem u formularnom ugovoru, unesena klauzula ima prednost pred unaprijed odštampanim klauzulama - Kupac koji je, na osnovi ugovora, dužan preuzeti robu u prodavačevom skladištu, snosi rizik za krivnju željeznice, iako robu u skladištu nije preuzeo - Kupac mora dokazati da je prodavalac robu predao na prijevoz u oštećenom stanju ili da je šteta nastala zbog lošeg pakovanja robe

Stranke su sklopile ugovor o kupoprodaji dvaju ogrjevnih tijela. Prodavalac je robu predao na prijevoz željeznici koja je pogrešno robu izdala osobi koja nije bila ovlaštena na primanje robe. Ta je osoba naknadno predala robu kupcu koji odbija njeno preuzimanje jer kaže da je oštećena. Prodavalac tuži kupca za izvršenje ugovorne obveze. U tužbi navodi da je on svoju obvezu izvršio, budući da je roba morala biti preuzeta u njegovom skladištu. Kupac se opire tužbi s navodom da je on bio ovlašten preuzeti robu na istovarnoj stanici. Prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu, a drugostepeni sud je tu presudu potvrdio iz slijedećih bitnih razloga: